

סוף זמן קר"ש

עש"ק לך
9:26

עש"ק וידא 9:30

מאן דלא קרי קר"ש בעונתיה
בנדוי הוא כל ההוא יומא
(זוה"ק בלק קפ"ז)

מבן עין יגות התאחדותנו

י"ל ע"י: התאחדות אברכים דקה"ל ימב לב דסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ב"ה

שיעור השבוע

חבורת יסודי התורה

פרשת לך

מס' יומא י"א: עד יג'

פרשת וידא

מס' יומא י"ד: עד טז'

בריש מס' יומא וימא אנו רואים כמה שמירה
היה צריך להפיק שלא יבא לידו סומא, אף
בחינו מוקדם המוקדם ביותר, וטמא
כמה שמירה צריכים בשעה שיוצאים
ממוקום הסמא, וזה א"א רק בנת התורה
מדברי רבנו שליט"א פסוק מס' מנות

שנה י"ב גליון ו' (תפ"ה)

לך

י"ב חשון תש"ע

טוב טעם

לא זכו אבותינו לבנים עד עת זקנותם

לך לך מארצך וכו' ואעשך לגוי גדול. פירשי כאן אי אתה זוכה לבנים וכו'. גיל לתת טעם למה לא זכה לבנים עד עת זקנותם וכן כל האבות וי"ל שאם היו לו בנים ישגוה על בניו ולא ילמד עם אחרים כ"כ, ואם ילמד עם אחרים, לא אפשר להשגיח על בניו כ"כ, כמו שאמרו ז"ל גבי שמואל מפני שהתעסק בצרכי צבור לא הלכו בניו בדרכיו, וכן מצינו בבני משה, לכן כבש ה' מעינים עד לעת זקנותם שכבר העמידו תלמידים ולמדו לאחרים כל הצורך, כמ"ש ז"ל על האבות שישובים בשיבה היו [וימא כתא:], ושוב נתן להם בנים וזה וזה עלתה בידם.

כתב סופר

נמשלו ישראל לעפר הארץ

והיה זרעך כעפר הארץ, מה עפר הארץ מגדל עצי בשמים ועצי פירות ואילנות של סרק וכולם לצורך, מהם לאכילה ומהם לרפואה ומהם לריח טוב ומהם להסקה ומהם לבנין, כך ישראל יש מהם בעלי תלמוד ויש מהם בעלי אגדה ויש מהם בעלי סוד ויש עמי ארצות ויש מחזיקים ידו לומדי תורה, וכולם יש לה זכויות כמ"ש ר"ל כפלא הרמון רקתך וכו' (שה"ש ד ג) ומה הארץ יש בה סכף וזהב ונחושת וברזל בדיל ועפרת, כך ישראל יש מהם בעלי תורה שנגמשה לזהב, ש' (שם ב ד) אם נתקשנה כספך וכמטמונים תחפשנה, ונחושת אלו בעלי מקרא שאינם יודעים פ' הפסוקים ודקדוק האותיות, וברזל אלו עמי הארצות שאינם כבדול, ועופרת אלו הדרשנים שמשמים עצמם כעפר נדור, ובדיל אלו פריצי ישראל שהכל בדלים מהם, ומה הארץ הזאת אדם זורע חטה אחת והרבה גרעינים יוצאים ממנה, כך הם ישראל היו יולדות ששה בכרס אחד.

רבינו אפרים

טעם לברכות אלו דוקא

ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה. כוונת הדברים כי אנשי אור כשדים עובדי ע"ז במינים רבים חלוקים, יש שהיו עובדים מין אחד ממיני ע"ז כגון מולך, והיו תכמימה מפרסמים באומתם שכל הנותן מזרעו למולך יצליח זרעו הנשאר לו והיה לגוי גדול, ויש עובדין מין אחד וחושבין שבו יצליחו בממונם, ויש שהיו עובדים מין אחד וחושבין שבו יגדל שמן ויתפרסם בעולם, ויש עובדים מין אחד וחושבין שבו יהיה העובד עצם בר להפיק כל רצונו עד שכל המתקדים אליו יתברכו מברכתו. ולכן הזכיר לו השי' כנגד כל המינים האלו, ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה, מפני שכל הכחות כולן שהן מיני ע"ז אין בידם להוסיף ולגרוע אלא כפי מה שנסמך להם בפקודתם, וכ"ש שאין להם כח לעשות דבר הפוכו שהרי כוכב מאדים גם כי יעמוד לימין האדם והיה בעוזריו אין כח בידו לעמוד ולא להועיל כי אם בפרוענו' ובדרכי ההיזק לא בדרכי הטוב, וכן זולתם משאר כחות המיטבים או מריעים, אין בהם כח להועיל אלא כפי מה שנסמך להם בלבד, והיה טוב או רע אין להם כח לעשות הפוכו, ולכן הוסיף כאן ואברכה מברכך ומקללך אאר, כי הוא דבר הפוכו, אין כח זה ביד הכחות כולן כי אם ביד הכח הקדמון העליון חלק יעקב יוצר הכל הוא, ממנו יבא הרע והטוב, כענין שאמר הנביא (ישעיה מה) אני ה' עושה כל אלה.

רבינו בחיי

אהבת תורה ומצות

ויבן שם מזבח לה' הנראה אליו. כוונת הכתוב להודיע הפלגת חיבת אברהם בקונו כי ה' נגלה אליו ובשרו בורע ובנתנת הארץ, והוא לא החשיב בשרותי ב מעלות טובות לכולם בערך שמחתו בגילוי שכינתו יתברך אליו, לקיים מה שנאמר (תהלים טו יא) שובע שמחות את פיך, הוא אומר ויבן מזבח לה' הנראה אליו, כאן פירש סיבת שמחתו אשר עליה בנה מזבח הוא לצד הראותו יתברך אליו, והכן. וזה אות לבניו כמה מהם אשר חרחיקו חשק הורע בערך חשק התורה והמצות, וצא ולמד מכן עזאי בטענתו ומה אעשה ותפשי חשקה בתורה.

אור החיים הק'

מצות עשה לספור כוכבים

ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם ויאמר לו כה יהיה זרעך. האי ויאמר השני (ויאמר לו כה יהיה זרעך) הוא מיותר, דהרי לא היה פה רק דבר אחד, דאמר לו הקדוש ברוך הוא, דרעי לא ימנה מרוב, כמו שאין מספר לכוכבים, ולמה כתוב על דבר אחד שתי פעמים ויאמר, הוי ליה לכתב יוצא אותו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם כה יהיה זרעך, ולמה הכניס בתוך דבריו עור הפעם ויאמר. ואפ"ל דכשאמר לו הקדוש ברוך הוא הבט נא השמימה וספור הכוכבים, התחיל אברהם אבינו לספור אותם, הדין מצות עשה, אחרי שאמר לו הקדוש ברוך הוא כן, וכשספר זמן מה, ולא היה יכול לעמוד על מספרם, אז אמר לו הקדוש ברוך הוא כה יהיה זרעך, לכן כתיב עור הפעם ויאמר, משום דלא היה זאת הכל בדברו אחד, דהפסיק באמצע זמן מה בספירת הכוכבים.

בת יצחק

אי זו מהם חביבה

ויאמר ה' אל אברהם לך מארצך, איתא במדרש רבה (פ"ט ס"ט) אמר רבי לוי, שתי פעמים כתיב לך לך, ואין אנו יודעים אי זו חביבה אם השניה מן הראשונה, ממה דכתיב אל ארץ המוריה, הוי השניה חביבה מן הראשונה. וצריך ביאור האיך מוכח מאומרו אל ארץ המוריה שהשניה חביבה מן הראשונה. וי"ל על פי מה שכתב בכלי יקר (פ' וירא) בטעם הדבר שנקרא מקום המקדש ארץ המוריה, כי באמת שם המקום הוא מור, כנאמר (שיר השירים ד ו) אלך לי אל הר המור, אלא שניתוסף עליו י"ה, שהוא גימטריא ט"ו, רמו על ביהמ"ק שיבנה בו אחר ט"ו דורות מאברהם אבינו עד שלמה המלך, עכ"ד. וזהו כוונת המדרש ממה דכתיב אל ארץ המוריה, ומהתם חזינן שהבטיחו הקב"ה שיוכה לבנים ובני בנים ההולכים בתורת ה', כנרמז ט"ו דורות מאברהם ועד שלמה, ובהיות כן היה מקום שימנע עצמו מלעקוד את יצחק בנו על גבי המזבח, כדי שלא יתבטל ממנו המשכת הדורות, ועכ"ז רץ צבאי לעשות רצון אביו שבשמים בעקידת יצחק, והי אומר שהשניה חביבה מן הראשונה.

ב"ר משה סוכות עמוד פה

בכח התורה אפשר להתגבר נגד היצר'ר

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין, י"ל ע"ד שאמרו חז"ל (קידושין ל) שהתורה הוא תבלין נגד היצר'ר, ובהו בטלה טענת האומר שהאדם מוכרח במעשיו, כי בכח התורה אפשר להתגבר נגד היצר. וי"ש כי שם בן נח הוציא לחם ויין, רמו על התורה (ב"ר פמ"ג ס"ו), ועי"ז הוא כהן לאל עליון, עבד את בורא באהבה וביראת.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הזמן האמיתי לביאת משיח

במה אדע כי אירשנה. ויש ב' פירושים על זה, הא' ששאל להקב"ה אות כמה אדע כי אירשנה, ור"א שלא שאל אות אלא אמר לפניו, רבש"ע הודיענו באיזה זכות יתקיימו בה, אמר לו הקב"ה בזכות הקרבנות. הנה על שני הפירושים קשה, על פירוש הראשון ששאל מהקב"ה אות בודאי קשה מאד לצייר זאת שאע"פ לא האמין בהבטחת השי"ת ושאל עליו אות, וגם מה הוא האות שנתן לו הקב"ה על זה כמה שלקח את הקרבנות, היכן מרומז בזה אות על ירושת הארץ. ועל פי' השני קשה, דלשון במה אדע אינו משמע כן, וגם במה שהשיב לו הקב"ה בזכות הקרבנות, למה הוצרך ליקח שלשה מכל מיני הקרבנות, אפילו חטאת יחיד למה הוצרך לכל זה. אלא אפ"ל שאע"פ לא שאל אות מהקב"ה, אלא בקש מהקב"ה שיתן אות שיעשו אימת הוא הזמן האמיתי להישועה מפני שאפשר לטעות בזה כני"ל. וי"פ במה אדע כי אירשנה, שבמה יכולין לידע שמונת לירש את הארץ שכבר הוא הזמן, וע"ז השיב לו הקב"ה, קחה לי עגלה משולשת וכו', כל מיני הטאות אפילו חטאת יחיד שישבו כל ישראל על כל החטאים וכמו שמבואר ברמב"ם, שבביאת המשיח יעשו כל ישראל תשובה ויבואו את כל הקרבנות. וי"ש הקב"ה קחה לי עגלה משולשת וכו', שכשיבאו את כל מיני הקרבנות ויעשו תשובה או ידעו שהוא הזמן האמיתי להישועה שלמה.

דברי יואל תש"ז

כדאי זכות הבנים

והאמין בה' ויחשבה לו צדקה. ויש לדייק למה גבי בשורת הבנים והאמין בה' ויחשבה לו צדקה ועל בשורת הארץ אמר כמה אדע כי אירשנה, ופירשי' ששאל באיזה זכות. אך י"ל, דהנה מה ששאל באיזה זכות הוא משום דלא רצה שינוכה לו מזכותיו שיש לו מכבר, והנה במד"ר שמות (פמ"ד) א"ר פנחס הכהן בן חמא, אם עשית מצוה, אל תבקש מתן שכרה מיד ליד כו', שלא בקשת להנחיל לבניך כלום כו' עיי"ש. וממילא י"ש דעל בשורת הבנים לא שאל באיזה זכות וכדאי לא י"ש אינו מזכותיו ורק שיהי' לו בנים, דאם אין לו בנים למי יניח שכר זכותיו, אבל אחר שהובטח בבנים שוב הוי' חס על זכותיו להנחילם לבניו וע"כ שאל על בשורת הארץ כמה אדע, באיזה זכות, שלא ינוכה מהזכות שיש לו כבר, והשיב לו הקב"ה בזכות הקרבנות שיזכו ישראל בעצמם ולא ינוכה מזכותיו שלו כלום.

אור תורה

איש הירא ורך הלבב

וירק את חניכיו שמונה עשר ושלוש מאות. כי רש"י, רבותינו אמרו אליעזר לבדו הוי' גימטרי' שיהי'. אך ע"פ הדברים הללו לבארה לא יבוארו המקראות דלקמן בלעדי את אשר אכלו הנערים. ולהמשיך המאמר נראה כי אמרי' בגמ' [נדרים ל"ב ע"א, ועי' ב"ר מ"ג ב'] וירק את חניכיו שהוריקן בכסף וזהב ואבנים יקרות, ואיכא מיד שהוריק את פניהם ב' שוטרים שקרא להם איש הירא ורך הלבב וגוי, ולכן יתכן לאמר שלקח את כל ילדי ביתו והם היו במספר שיהי' אנשים, אך כאשר קרא לפניהם פרשת שוטרם הלבן מן המלחמה ולא נשאר כ"א אליעזר כני"ל. אמנם הדין שיעמדו אותן האנשים שפירוש מן המלחמה אצל העגלות והאוצרות כנודע [ע"י סוטה מ"ג ע"א] והמה היו הנערים.

תורת משה חתם סופר, ובעי"ז רבינו בחיי

הרה"ק רבי שלום מקאמינקא זי"ע נולד בשנת תק"ס בעיר ראווא לאביו הרה"צ ר' יעקב יוסף ראזנפעלד זל"ה, מסופר שאבי אביו ר' שלום ז"ל שהי גביר אדיר נפל באותו עת למשכב ושלא פיתקא עם קבוצת חסידים שנסעו להרה"ק מלובלין זי"ע כשקרא הרה"ק מלובלין שמו בהפיתקא נענה ואמר: אין אנו יכולים להתפלל עוד עבורו, היא החליף את מקומו וכנס מכתר מלכות לכתר תורה, החסידים לא הבינו על אחר מה רומזים לבדים הללו אבל אח"כ כשהגיע בחזרה לביתם, נודע להם כי זו כשהגישו את הפיתקא כבר שבק ר' שלום חיים לכל חי, ובאותה זמן נולד לבנו הרב יעקב יוסף בן שנקרא שמו בישראל שלום, הבינו שמסתמא היתה כוונת רבם שר' שלום שהי גביר וקצין הי' בבחינת כתר מלכות, ובמקומו באה נשמה גבוה אשר היא תהי מסתמא בבחי' תורה.

בוצין בוצין מקטפי ידיעא

ואכן תקוותם התקיימה במילואה, ויהי אך גדל הילד הכירו בו רואיו שאכן כלי מחזיק ברכה הוא, כי הי' בעל כשרונות יוצאים מהכלל, גם חכמתו ופקחותו קנו להם שם בכל הגליל, ורבים הי' אוהבים לנסותו עם שאלות שונות ולהינות מתשובותיו הקולועות, נוסף על כשרונותיו הי' גם כן מתמיד עצום, ממש לא פסק פומי מגורסא, והבלי עולם הזה הי' נחשבים אצלו כלא נגד עריבות התורה שהי' לו, כמסופר שפ"א עבר המלך דרך עיר ראווא, כנהוג עבר שם ברעש גדול, וכבוד גדול עשו לו עם כלי זמרים וכדו', וכמוכן שכל העיר יצאו לקראתו, גם אביו ואמו יצאו, ושכחו מילדם והשאירו אותו בבית, לאחר גמר העסק כשחזרו הביתה מצאו שהילד בוכה, וחשבו שהוא בוכה למה שהשאירו אותו בבית, ואמרו לו שהצדק אתו והם שכחו והבטיחוהו לו שיותר לא ישכחוהו, אבל מה נשתוממו בשמעם שהילד שאלם מאיזה דבר הם מדברים ואיפה היתה זאת, כראות תמימותו, ונוכחו לדעת שהילד באמת אינו יודע מה מתרחש סביבו, שאלוהו אי"כ למה הוא בוכה, ענה הילד משום שאינו מבין דברי השי"ך בחושן משפט והמשיך לבכות: הלא השי"ך הבין זה ומדוע אני איני מבין, וכן יצא לו שם בכל המדינה כעילוי ולמדן מופלג והי' נקרא בפי כל "דער ראוואער עילוי, על גדלותו בתורה יעיד לנו כתב דו' הק' אשר כתב בסוף מסכת נדה של השי"ס שלו וז"ל "היום בו תשע שנים אנכי סיימתי ש"ס".

אביו הי' לוקחו אצל גדולי הדור שיתענגו מטובו ויתנו ברכותם עליו, וכולם הי' מלאים התרגשות והתפעלות מהילד הזה, שונה הי' נסיעותו להרה"ק מלובלין זי"ע שם נסע מזמן לזמן כחסיד אל רבו, וממנו הי' שואב תורה וחכמה, הרבי מלובלין העריך אותו מאוד ושיבחו בפני תלמידיו בשבחים מופלגים לדוגמא פ"א כשהי' אצלו אמר אח"כ הרה"ק מולבלין לאחד מתלמידיו שלא הי' נוכח באותו מעמד שכהילד הי' שם בהי"ל: צר לי עליכם שלא הייתם כאן מקודם י"כ הלא חכם הדור הי' כאן.

העיד רביה"ק זי"ע ששמע אביו רביה"ק בעל קדושת יוי"ט זי"ע, אשר שמע פעם מאביו רביה"ק בעל ייטב לב זי"ע, שאמר על הרה"ק רבי שלום מקאמינקא כי אין העולם 'מבינים' על גדלותו בתורה מאחר שלא חיבר חיבורים ומנע את עצמו מפורסם, אבל האמת הוא שהיה גאון נפלא והיה בקי בטהרות כמו הגאון מוילנא.

ומסופר שפעם לקחו אביו אל הרה"ק מלובלין וטרם שנכנס אל החוזה זי"ע לקחו אביו רל הרב דמתא הגאון רבי עזריאל הורוויץ זצ"ל הנקרא דער אייזערנער קאפ, לתהות על קנקנו לפלל הינוקא עם הגאון בחריפות ויצא ממנו מעוטר בשה נצחון, אחר כך הלך עם אביו ה"חוזה",

הילולא דצדיקים

הרה"ק רבי שלום מקאמינקא זל"ה
כי השון תרי"ב

וחשב בדעתו כי אם עלתה בידו לנצח את "ראש הברזל" הלא הודאי ינצח את "הרבי", כאשר הציגו אביו לפני החוזה ובקש ממנו שיתנה על קנקו של בנו "העלוי", שאלו החוזה" בני באיזה סדרא הננו עומדים השבוע ענהו בפרשת קדושים אימרו לו החוזה בני קדושים תהיו (ויקרא יט, ב) פירש רש"י פרושים תהיו", אז אחזתו רעה להאי ינוקא וארכבותיו דא דלא נקשן מרוב פחד, והשפיע עליו אז יראת שמים במשה מרובה, ואביו נאלץ להושיבו מיד אל האכסניא, להושיבו אל מנוחתו. (משרתיו אש לוחט)

האיש מקדש

עוד טרם מלאו לו י"ג שנה כבר שמו עיניהם עליו נגדים ופרנסי קהלות הקודש מערים שונים, אכן הזוכה הי' הגביר המפורסם הרה"ח ר' נפתלי נתן הירש ז"ל הנקרא ה"גראף מקרעשוב" אשר הי' בעל צדקה מפורסם, בקשר לזה השידך מסופר ענין פלא, הרה"ק מלובלין זי"ע הביטח להגראף מקרעשוב שהוא יזכה לקחת לחתן את הי"חד בדרא" ולא גילה לו את שמו, אבל הגראף הבין בדעתו שדברי רבו מוסבים על העילוי מראווא, בידעו כמה העריך והחשיב רבו הק' נער זה, לימים עבר דרך ביתו של הגראף מקרעשוב חבירו הנקרא הגראף מזאמוטאט וסיפר לו לפי תומם כי נסע לעיר ראווא לקחת את העילוי לבתו, חרדה עברה בגופו של הגראף.

בשמעו שאיש אחר עומד לזכות בהעילוי המפורסם אשר לדעתו הובטח הוא בו מפי רבו הק', בלי שהות נסע לובלינה לשפוך לפניו רבו שיחו אמר לו רבו: וכי אמרתי לך שתזכה בהעילוי מראווא אני לא אמרתי לך אלא שתזכה בה"חד בדרא" ואם הגראף מזאמוטאט יקח את העילוי לחתן אזי יהי' הדבר למופת שאין הוא חד בדרא כי זה שייך לו, לבסוף חזר הגראף מזאמוטאט בידיים ריקנית, והגראף מקרעשוב זכה בהעילוי לחתן לבתו, ואף לאחר שלקחו, פחד שלא יתחרט הקידושין מועילין עכ"ז לכה"פ שמסתמא לא יחזרו תורי החתן, וכן הוה שהולכי בתחת החופה בהיותו קטן, ואח"כ כשנתגדל ונעשה בר מצוה הוליכו אותו פעם שני' לחופה.

בצל רבותיו

אחרי חתונתו ישב בעיר ראווא, והתגורר אז בעיר הרה"ק ר' אליעזר מדזיקוב זי"ע בן הרה"ק מראפשיץ זי"ע שהי' סמוך על שולחן חותנו אשר הי' הגראף של ראווא והיא הי' אחיו של הרב יעקב יוסף אביו של הרב מקאמינקא, וזה גרם לידדות והתקרבות בין שניהם, ודיבר הרה"ק מדזיקוב על לב הרה"ק מקאמינקא שיסע אל אביו ויסתופף אצלו, וכן עשה וקיבל מרותו בשלימות עד שהחשיבו כרבו מובהק, ברבו זה הי' דבוק בדביקות נפלאה, ואף שנסע להרבה צדיקים בזוירו, אף הרה"ק מראפשיץ הראה לו אהבה רבה והחשיבו מאד עד שכתב לו פ"א מכתב וכותב לו בין השורות החכם הכולל המשולם.. וכו' כמעט בכל יום יוסע עלה על לב להתפלל עליו ועל ב"ב... בהיות שכתב את הרה"ק מצאנו זי"ע

והתקשר אתו בקשר עבותות אהבה אשר גדול מיום ליום, עד שרבם אמר עליהם ששררה בנייהם אהבה עזה כאהבת דוד ויונתן, רבם הק' החשיב מאד את התחברותם, והראה להם בפועל את שביעות רצונם, במה שבכל שבי"ק בעת שחילק החלות להמסובים על שולחנו נתן להם שני חלות מדיקות יחד, וראה זה פלא שפ"א הי' ביניהם איזה פירוד, ובעת חלוקת החלות, נתן להם רבם חלות נפרדות, והרבה דברים נפלאים הי' להם ביחד עם רבם הק', אחר הסתלקות רבו קיבל עליו מיוחד של הרה"ק השר שלו' מבעלו זי"ע והחשיבו כממלא מקום רבו מראפשיץ, הרה"ק מבעלו החשיב מאד את תלמידו החדש, והאציל עליו מתורתו, במדה גדושה עד שלפעמים הי' סגור עמו שעות מרובות בחדר מיוחד ושוחחו עניינים העומדים ברומו של עולם, לסימן ואות של הערצה נראה מהסיפור דלהלן פ"א רצה הרה"ק מקאמינקא להיות מבעלו בר"ה פקד עליו הרה"ק מבעלו שיסע בחזרה לביתו, וכה אמר לו: פ"א עברתי דרך ביהמ"ד ושמעתי תקיעות יפות והמהדרות, ונכנסתי פנימה לראות מי התוקע הנפלא, אבל מה מאד נשתוממתי בראותי שאין האיש בעל מדרגה או בעל מקובל שיעלה תקיעותיו כ"כ יפות, אזי הבנתי שהקב"ה ברוב רחמיו על בניו הרוצה בטובתם שלח מלאך מן השמים שיעמוד לימן התוקע, ואף אם הוא אינו יודע הכוונות אבל המלאך עושה העבודה בשבילו, לכן אני מצוה אותך לנסוע הביתה כי למה יטריחו מלאך מהשמים בתנם בעירך בזמן שאתה יכול להיות שם ולתקוע בעצמך ואז לא יצטרכו לעוררו של מלאך, וגם עם רבו זה הי' לו כמה עניינים נפלאים.

ויהי בעלותו השמימה

אמרו עליו צדיקים שיש לו ניצוץ משמואל הנביא ורמזו בשמו שלום שהם רוב אותיות שמואל, ולכן הי' ניב שנה ובעוד שהוא במיטב שנותיו, ומאיר לעולם כולו בתורתו ובצדקתו, נפטר בליל ש"ק כ' מרחשון שנת תרי"ב בעיר קאמינקא ושם מני"כ.

מאמרותיו הק'

הרב רבי שלום מקאמינקא זי"ע בלכתו פ"א ברחוב פגע באיש זר א' ושאלהו הרב מי הוא, וימאן האיש להגיד לו, ויאמר לו מה בצע ואיזה תועלת יהי' לך אם תדע מי אני, ויען הרב: כתיב ואתה קדוש יושב תהלות ישראל, והכוונה במלת יושב, דהנה אם אחד יש לו פרנסה, שגור בפי העולם לומר שהוא יושב על סך דך וכך לשבוע, וכמו"כ אומרם על רב אב"ד שהוא יושב על כסא הרבנות, והקב"ה על מה הוא יושב, על תהלות ישראל, במה שישאר משבחים ומפארים אותו, והנה אם אדם יגוש את רעהו שלא ראה אותו זמן כביר, אומר ברוך הי' שאני רואה אותך, לכן טוב להכיר כל איש יהודי למען יוכלו בכל עת שיפגשו זה את זה להלל ולשבח להשי"ת, ויאמר לו האיש: דע כי אני אליהו הנביא, ושמעתי בשמים משבחים ומפארים דבריך האלו. (שיחת חולין)

אמר פעם הרה"ק רבי שלום מקאמינקא זי"ע: בבוא החורף הגדול, כשנוכרים ומתבוננים שעתה הולך ומתקרב חורף ארוך כזה, ואנו נמצאים בחושך חשכות הגלות, ואין לנו ימים קדושים ונעלים, שנוכל להתחזק בהם ולהתחמם לאורם, עד ימי הפסח, אזי רעה תאחזק שלא נפול חלילה ברשות העצבות ומכמורת היאוש רח"ל, וצריך רחמים מרובים לעבור ימים אלו בשלום, לכן ריחם בעל הרחמים, והדליק לנו באמצע החורף נר קטן (הכוונה על נרות תנוכה) המזהיר לכאן ולכאן, והמאיר לנו את הדרך בימים הקודמים לו, ובחצי החורף אשר לאחוריו, ונתן לו כח ותעצומות להחזיק מעמד עד ימי החג. (אוהב שלום)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס, ופירש"י ותשחת לשון ערוה ועבודה זרה, ותמלא הארץ חמס, זה גזל. והנה להלן כתיב קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס, ופירש"י לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל, ודקדוק המפרשים הלא ערוה ועבודה זרה הם חמורים מגול, ואם כן למה לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל שהוא לכאורה קל מערוה ועבודה זרה שאין בו כרת ומיתה, ואינו אלא לאו.

ונראה בהקדם מה שהקשה המהר"ם א"ש בכתנות אור (פ' נצבים) היאך מהני תשובה שיתקרב החוטא להקב"ה, והלא ק"ל ונראה ונדהה אינו חוזר ונראה, והאדם שהיה נראה תחלה וכשחטא נדהה מקדושתו, איך יהיה חוזר ונראה. ויתיר א"ז זללה"ה בייטב פנים (מאמר שוב אשיב אות ד) על פי מה דאיתא בגמרא (ובחים יב.) כל שבאותו יום לא היו דיחוי, וידוע (סנהדרין צז.) שיומו של הקב"ה אלף שנה, ולכן מהני תשובה דהו"ל באותו יום, ואף דכל מצוות התורה נהגי כיומי דידן, אבל תשובה קדמה לעולם (פסחים נד.). והוא למעלה מהזמן, ותו הוי הכל באותו יום. והוה ביאור הכתוב (תהלים צ ג) תשב אנוש עד דכא, וכדי שלא תקשה הא הוה ליה דיחוי, על כן אמר כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול, ובאותו יום לא הוה ליה דיחוי כאמור, עכ"ד.

וע"פ זה יל"פ מה דאיתא בזוה"ק (פ' בראשית דף כג.) דקודם בריאת העולם אמרו מלאכי השרת זמין הוא למחטי קמך, והשיב להם השי"ת עד לא בראתי עלמא אתקנת תשובה לאהדורא למאריה לאתקנא כמה דחב, עי"ש. ולפי דרכינו י"ל כי המלאכים שבאו בטענה זמין הוא למחטי קמך, גם המה ידעו שיתכן לעשות תשובה, אמנם טענתם היה שלא יועיל התשובה משום דנראה ונדהה אינו חוזר ונראה, ולזה השיב להם הקב"ה בלשון הזה, עד לא בראתי עלמא אתקנת תשובה, דתשובה קדמה לעולם, ואם כן אזלינן בתר יומו של הקב"ה אשר אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבור, וכל שבאותו יום לא היו דיחוי, ושפיר אפשר לאהדורא למאריה לאתקנא במה דחב.

אמנם כתב אבא מארי זללה"ה בכרך משה (מקוה ישראל אות ז) כי כל עבירה שבין אדם לחבירו, יש בו שני חלקים, א' חטא שבין אדם לחבירו, וב' חטא שבין אדם למקום, דהרי עבר על אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה, והשחא אף שהקב"ה ברוב רחמי וחסדיו דן את האדם כדין יומו של הקב"ה ואין בו דיחוי מקדושה של מעלה, מכל מקום כל זמן שיש לו חלק החטא שחטא כלפי בני אדם, הסברא נותנת שצריך לדנוו בדין יומן של בני אדם שחטא כנגדם. ולכן אמרו חז"ל (יומא פה:) דעל עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר עד שירצה את חבירו, ולאחר שמרצה את חבירו נשאר רק חלק החטא שחטא כלפי המקום, ואז הקב"ה ברחמי דן אותו כיום שלו שהוא אלף שנים, והו"ל הכל באותו יום ואין כאן דיחוי, עכ"ד.

ובזה יתבאר למה לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל, כי אע"פ שחטאו בעונות קשים ומרים כמו חטא של עבודה זרה ועריות, עם כל זה היו אינם אלא עבירות שבין אדם למקום, ובעבירות שבין אדם למקום לא אמרינן דיחוי, כי תשובה קדמה לעולם, וחשבינן כיומו של הקב"ה שהוא אלף שנים, ושפיר היה מהם להם תשובה, אך כיון שמלאה הארץ חמס, שהוא מעבירות שבין אדם לחבירו, אם כן חשבינן כיומו דידן, ולכן נדהו מן הקדושה, ונראה ונדהה אינו חוזר ונראה, ולא הועיל להם תשובה, ולזה נחתם גזר דינם על הגזל.

דברות קודש

מכ"ה מרן אדמו"ר שליט"א

ס"ג פרשת נח שנת תש"ע לפ"ק

נתפרסם ע"י ועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ולזה בכל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה יצא נשמתן של ישראל, עד שהוריד הקב"ה טל של תחיה להחיותם, כדי להורות שהאדם לא נדהה לעולם מן הקדושה, כי עתיד להחזיר ולהחיות בתחיית המתים, ושפיר זכו בני ישראל לקבל התורה.

וי"פ בזה המדרש (אגדת בראשית פפ"ד) חכו ממתקים בשעת קבלת התורה, וכולו מחמדים בשעה שהוא מקבל שבים, וצ"ב. ולפי דרכינו הכוונה חכו ממתקים בשעת קבלת התורה, אשר בעין בעין ראו איך שפרחה נשמתן של בני ישראל והוריד להם הקב"ה אל של תחיה, ומה הוכיחו לדעת כי חיותו של איש הישראלי לעולם עומדת, כי עתיד להחזיר ולהחיות בעת תחיית המתים, ולכן אינו נדהה מן הקדושה, ולזה וכולו מחמדים בשעה שהוא מקבל שבים, דמכת זה הקב"ה מקבל תשובת עמו ישראל ברחמים.

ובדרך זה אמרתי לפרש המדרש (הובא באהבת דוד להחיד"א פ' וירא) בשעה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו אמר להקב"ה תן לבני עשרת ימי תשובה, וצ"ב. ולפי דרכינו הכוונה דהנה איתא בפרקי דרבי אליעזר (פרק לא) רבי יהודה אומר כיון שהגיע החרב לצואר של יצחק פרחו נשמתו, וכיון שהשמיע קולו מבין שני הכרובים אל תשלח ירך אל הנער חזרה נפשו לגופו, וידע יצחק שכך עתידים המתים לחיות ופתח ואמר ברוך אתה ה' מחיה המתים. ומעתה יש לומר כי אברהם אבינו אבינו שראה עין בעין ענין של תחיית המתים, השיג דבר זה דאם האדם שהוא בעל חי עתיד לחזור ולחיות הרי אינו נדהה לעולם מן הקדושה, ומהני תשובה לבני ישראל, ועל כן בקש מהקב"ה תן לבני עשי"ת, כדי שיוכו לתקן מה שחטאו נגד הבוכ"ע.

ומבואר הדברים נשמע לנו כי שום אדם לעולם אינו נדהה מהקב"ה, ואף אם חלילה נכלשו בעבירות חמורות מאד, הקב"ה ידו פתוחה לקבל שבים, ובזכות שבני ישראל מאמינים בתחיית המתים שיהיה לעתיד לבא, אינם נדחים לעולם, ומהני תשובה לכל אחד מישראל.

אמנם איתא בגמרא (כתובות קיא:) אמר רבי אליעזר עמי הארצות אינן חיים, שנאמר (ישעיה כו יד) מתים בל יחיו, אמר לו רבי יוחנן לא ניחא למארייהו דאמרת להו הכי וכו', אמר לו מקרא אני דורש, דכתיב (שם יט) כי טל אורות טליך, כל המשתמש באור תורה אור תורה מחייהו, וכל שאין משתמש באור תורה אין אור תורה מחייהו.

(המשך בעמוד ג)

ברכת מזל טוב

בשפה ברורה, ברכותינו שגורה, אמירה נעימה, מעומק הלב פנימה, למעלת כבוד הבה"ח אוצר בלום, ירא ושלם, מו"מ בתורה וחסידות, נעים הליכות ופאר המדות

נמו פינחס יוסף דוב איידליס נ"ו

משב"ק אצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לרגל שמחת אירוסיו למזל טוב עב"ג הכלה תחי

ויה"ר שהזיווג יעלה יפה לתפארת המשפחה, בתוך ביתך להניח ברכה, ומשמי מעל יושפע בני חיי ומזוני רוויחא, מיד ה' המלאה והפתוחה, תורה וגדולה על שלחנו יחד כריכה, וכל טוב בביתך ערוכה, עד ביאת בן דוד מלכא משיחא, וכיחד עם מרן רבינו שליט"א נשוב אל הנחלה ואל המנוחה, במהרה בימינו אמן.

כעתירת וברכת:

יזאל וזיינבערגער

יזאל נאלדבערגער

דברות קודש מ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

(המשך מעמוד הקודם)

ולפי זה נמצא כי התנאי לקבלת התשובה הוא עסק התורה, כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, ולעומת זה אין לך אדם שאין לו שעה, וכל אחד מישראל מזדמנין לו הררורי תשובה לשוב על חטאיו, אך אם אינו עוסק בתורה והוא בכלל עמי הארץ שאינם חיים לעתיד, אם כן איך יתקבל תשובתו לפני הקב"ה, נימא נראה ונדחה אינו חוזר ונראה, ולזה צריך האדם לעסוק בתורה אשר אור תורה מחייהו לעתיד לבא, ועל ידי זה לא ידחה האדם מן הקדושה ויועיל לו תשובה.

ובדרך זה יל"פ דברי רש"י בראשית ברא אלקים, בשביל התורה שנקרא ראשית. כי כבר נתבאר שהמלאכים טענו מה אנוש כי תזכרנו, זמין הוא למחטי קמך, אך השיב להם השי"ת שיתקן להם תשובה, אמנם התשובה מועלת רק אם עוסקים בתורה, שאז עתידים לעמוד בתחיית המתים, ואינם נדחים מן הקדושה, ולזה בשביל התורה שנקרא ראשית נברא העולם.

ועל פי זה יש לקשר סוף התורה לתחלתה, ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל, בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, דאיתא בספרי לכל המורא הגדול זו קריעת ים סוף, ומבואר במדרש (ילקוט בשלח רמז ורד) דשר של ים קטרג עליהם שעבדו עבודה זרה, אלא שעשו תשובה כמבואר שם במדרש (שמו"ר פכ"א ס"ד) ובוזה"ק (פ' לך דף פא:), ואיך הועיל להם התשובה נימא נראה ונדחה אינו חוזר ונראה, לזה הסמיך בראשית ברא אלהים, בשביל התורה שנקרא ראשית, שעל ידי אור תורה המחייחה לעתיד לבא, לא נדחו מעולם מן הקדושה.

ובזה יתבאר המדרש אמר הקב"ה מי גרם לכם לדור המבול שתאבדו מעולם הזה ומעולם הבא מפני שלא קבלתם התורה, כי אלמלא היו להם כח התורה, היה מועיל להם להנצל מן המבול, אף שהיה בהם עבודה זרה וגילוי עריות, ואף בעון גול שהוא מעבירות שביין אדם לחבירו וחשבינן בהו בתר יומי דידן, כי על ידי התורה היו ראויים לעמוד בתחיית המתים לעתיד, דאור תורה מחייהו, ועל כן היה מועיל להם התשובה, ולא היה בא מבול לעולם, כי הקב"ה הוא ארך אפים אף לרשעים (סנהדרין קיא.), והיה ממתין להם עד שישובו, אך כיון שלא קבלו את התורה, נדחו מן הקדושה בעולם הזה שלא הועיל להם התשובה ובא עליהם המבול, וגם נדחו לעתיד, כמבואר בגמרא (סנהדרין קז:). דדור המבול אין להם חלק לעולם הבא.

ובדרך זה יש לפרש מה שכתב בבעל הטורים בפרשתן את האלהים התהלך נ"ח סופי תיבות חכ"ם, כי אמרו חז"ל (סנהדרין קח). שאף על נח נחתם גזר דין אלא שמצא חן בעיני ה'. ובמדרש תנחומא בפרשה זו (ס"ה) איתא שעמד נח ועשה תשובה, ולכאורה איך הועיל לו תשובה, הלא נראה ונדחה אינו חוזר ונראה, לזה בא הרמז את האלהים התהלך נ"ח סופי תיבות חכ"ם, שעסק בחכמת התורה, ולכן אור תורה מחייהו לעתיד לבא, ושפיר חשבה חיותו, ומעולם לא נדחה מן הקדושה, ולזה שפיר הועיל לו התשובה.

ועל דרך זה יבואר מה דאיתא במדרש רבה (פ"ל ס"א) אלה תולדות נח, הה"ד (משלי י כה) הפוך רשעים ואינם ובית צדיקים יעמוד (משלי יב), הפוך רשעים ואינם זה דור המבול, ובית צדיקים יעמוד זה נח. ולפי דרכינו הרמז בזה הפוך רשעים ואינם, זה דור המבול, כי מיתתם הוא מיתת עולם ולא יעמוד לעתיד בתחיית המתים, ובית צדיקים יעמוד, זה נח אשר עתיד לעמוד בתחיית המתים, כי אור תורה מחייהו.

עצ"פ היוצא לנו לענייננו, כי אנשי דור המבול אע"פ שחטאו בעבירות החמורות ביותר, הן בין אדם למקום והן בין אדם לחבירו, נדחו מן הקדושה רק מפני שלא קבלו התורה, כי לא היה להם אור תורה המחייחה, אמנם איש הישראלי יהיה מי שיהיה ואיזה עבירה שחלילה עבר עליה, אם הוא בא בביהמ"ד בבוקר או בערב והוא מדבק עצמו בתורה שעה אחת ביום, אזי אור תורה מחייהו, ולעתיד יעמוד בתחיית המתים, ועל כן לעולם אינו נדחה מן הקדושה, ותמיד אפשר לתקן, כי הקב"ה מקבל התשובה. אמנם אם ח"ו אינם עוסקים בתורה ואין אור תורה מחייהו, אזי בכל עבירה נדחים חלילה מן הקדושה, ואין להם תקומה ח"ו. ולזה כל בר דעת אשר לו מח בקדקדו יראה לקבל על עצמו עול התורה, לבא בביהמ"ד בערב או בבוקר וידבק עצמו בתורה הקדושה, שיהיה לו חיות מן התורה הקדושה, ועל ידי זה יועיל לו התשובה ויוכל לתקן מה שחטא.

השי"ת יעזור שנוכח להיות דבוק בתורה הקדושה, ויהיה לנו הוכיח שיהיה לנו הרחוק תשובה לתקן מה שחטאו לפני הקב"ה, וחלילה לא נדחה מן הקדושה, ויהיה לנו תקומה בעת התחייה, השי"ת יעזור שנוכח לראות באורו של משיח, ונזכה להתרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

צמצוני הלכה

בירורי הלכות, נערך (נסדר ע"י מערכת "בית ועוד לחכמים" ע"י מבצר הכוללים קרית ואל והיו למראת עיניו של הגאון ר' דומ"ץ קרית ואל שליט"א
להערות והארות: 845 662 4936 או ע"י הפעקס: 845 781 7213

בענין איסור בישוף עכו"ם

(א) גוי שמבשל מאכל, אסור לישראל לאכול אע"פ שהמאכל כשר בתכלית הכשרות, ויודע שהגוי לא עירב שם שום דבר איסור, שכיון שהגוי בישלו ונעשה ראוי לאכילה ע"י פעולתו אסרוהו הו"ל לאכול משום גזירת התנות, שכמה דברים אסרו הו"ל משום גזירה זו והיינו שאנחנו נהיי מובדלים מן הגויים בתכלית ההבדל כדי שלא נתערב ונרגיל עצמנו עמהם שעל ידי זה ימשכו הלבבות ויקרבו דעתם אלו לאלו ויבואו לונות ולהתנות עמהם וכמו שאירע בערבות מואב, וכל שכן ע"י מאכל ומשתה שונה לאדם להתפתות לזה, ואפילו בגוי שאין לו בנים ובנות אסור, דאין הגזירה שיתחתן עם הילדים של הגוי הזה דוקא, אלא בכללות שיתחתן עם גויים, ולכן כל איש הירא וחרד לדבר ה' יזהר בזה מאוד מאוד.

(ב) האיסור לאכול מאכלים שבישלו הגוי, הוא רק כשהבישוף נחשב פעולה חשובה, אבל אם הפעולה אינה חשובה כ"כ אינו בכלל האיסור, וע"כ האיסור הוא רק במאכלים שהם חשובים, שעולים על שלחן מלכים, וכן רק במאכלים שאינו נאכל כל (רו"ח), [לדוגמא בשר] או בציצים הם עולים על שלחן מלכים, ואין נאכלים חיים, ואסור משום בישוף עכו"ם], אבל מאכלים שאינם עולים על שלחן מלכים, או מאכלים שנאכלים חיים אינם בכלל האיסור [ופרטי דין זה יתבאר בהמשך דבריו אי"ה].

(ג) ואף במין מאכל ששייך בו בישוף עכו"ם, הוא רק כשהגוי מבשלו בלא שום סיוע מישראל, אבל אם הישראל מסייע להבישוף, אינו אסור, [ופרטי דין זה יתבאר ג"כ בהמשך דבריו אי"ה].

(ד) וע"כ כהיום שמצוי מאוד שיש משרתת עכו"ם (גויטע"ס) בבית הישראל, אסור להניחם לבשל המאכלים (אלא אם הישראל מסייע להבישוף באופנים שיתבאר אי"ה), ובדיעבד שהגויטע"פ כבר בישלה המאכל אסור לאכול (אם המאכל הוא ממין שאסור בבישוף עכו"ם וכמו שיתבאר אי"ה).

(ה) ויש לדעת שמהאכל שנתבשל ע"י גוי, חוץ ממה שהמאכל עצמו נאסר, נאסר גם הקדירה שנתבשלה בו המאכל וצריך להגעולו.

(ו) ויש הטועים לומר שדין בישוף עכו"ם הוא דוקא כשהגוי מבשל מאכל לצורך ישראל, אבל אם מבשלים לצורך עצמם ליכא איסור, וע"כ מניחים להגויטע"פ לעשות אייערשפיין וכיו"ב לצורך עצמם, והוא טעות, כי גם בכ"ג שייך האיסור של בישוף עכו"ם, וע"כ נאסר הכלי וצריך הגעלה, [ובפוסקים מבואר שעכו"ם שמבשלים לצורך עצמם חמיר יותר מאילו מבשלים לצורך ישראל], ולמעשה מי שאירע אצלו שהגויטע"פ בישלה בכליו של ישראל, יעשה שאלת הכח בפרטי דיני הגעלת כלי ההוא או שיוציא להגעילו ואופן הגעלתו.

(א) כיכ רש"י (בעז"ר דף ל"ה) וכן כתבו הפוסקים (הב"ח וטו"ז והש"ך) דזהו עיקר טעם הגזירה, ויש עוד טעם בירש"י (ע"ז דף ל"ה) דאסרוהו כדי שהישראל לא יחא רגיל אצל הגוי במאכל ובמשתה ואיכילנו דבר טמא הובא בב"י (ס"ב ק"ח).

(ב) הלשונות מספיק זה הוא מספר חכמת אדם (כלל ס"ה דין א').
ג) שריע (ס"ב ק"ג סעיף א').
ד) רמ"א (ס"ב ק"ג סעיף י"ב).
ה) שריע (ס"ב ק"ג סעיף י"ד).

(ו) מהגה"מ"א (ס"ב ק"ג סעיף ד') כתב דבידיעבד יש להקל כשבשלו השפחה (שיאנה חמור כ"כ כגוי מן השוק), אמנם כבר תמה ע"י הש"ך (סק"ז) שבבב"ב הרמב"ן המובא בב"י מבואר שהקולא הוא דוקא בשפחות הקניות לבעליהן לגמרי באופן שמצווה עליו שלא יעשה מלאכה בשבת (כמבואר באו"ח ס"ו ת"ש) משא"כ בשפחות שלנו שאין קניות ולו אלא נשכרות לשנה, וא"כ כרוע הלקא הרמ"א כריעבד גם כזה, וע"ז ת"י הש"ך כמה חירובים, וא"י מתירוצים הוא מסתמך על דעת ר' אברהם (המובא בתוספות) שכתב דליכא איסור בישוף עכו"ם אם הגוי מבשל בבית ישראל ע"ש. עוד תירץ הש"ך שגם על שפחות שלנו יש פסול להקל מטעם דאין איסור בישוף עכו"ם אלא בעושה מוצגו אבל אלו השפחות עושין בעל כרחו כן ורצו ובין לא ירצו אין בזה קירוב הדעת ע"כ הש"ך ולמעשה פסק החכמת אדם (כלל ס"ו דין א') דבשפחות שלנו יש להתיר בהפסד מרובה גייש וכוננא דבהפסד מרובה סמך על סברא הנ"ל שעושין בעל כרחו, אבל שלא בהפסד מרובה לא רצו לסמוך ע"ז דאולי נקטין כשאר התירוצים בש"ך [ומסתמיה דבין יוצא שגם בבית ישראל אינו מקיל בדיעבד אם ליכא הפסד מרובה ע"ש] וע"כ כתבנו בפנים שבדיעבד כשבשלו הגויטע"פ אסור לאכול המאכל, וכפסק החכמ"א בזה. והנה לכאן אם הגויטע"פ בישלה ויש הפסד מרובה לכאורה יש להתיר כדברי החכמת אדם הנ"ל (ע"כ"פ אם ה"י בבית ישראל) אמנם יש מוספי זמנינו שצדדו לומר דהגויטע"פ של זמנינו חמורים יותר, מסברת הקולא בשפחות הוא כמו שהובא לעיל מהש"ך שעושין בעל כרחו, וזה ה"י רק בזמננו שהיו השפחות נשכרים לשנה, ובתוך אותו זמן לא היו יכולין לחזור מעבודתם אף אם נצרו לחזור, והיו נעבדים בעל כרחו, משא"כ הגויטע"פ שבזמננו שפחות לחזור כשירצו, והיו הם כשאר שכירים שעובדים אצל בעת"כ, וכן מצד הגר"מ שנתרבוך שליט"א רבא"ד עדה החרדית (בספרו הלכה במשפחה, פכ"ח ס"ו) ובש"ת ויברך דוד (ס"א ס"י צ"ד), ועוד, אמנם למעשה צוין ע"י בזה דר"ס"ם אם הגויטע"פ בזמננו זמן נכונותם הם צריכים לעשות כל מה שהעבד"כ מצווה ה"י לעשות אלא בעושה מוצגו בכל מין עבודה, וא"כ אע"פ שיכולין להפסיק מלעבוד מ"מ בזמננו ח"ו עשייתם בעל כרחם וע"כ אולי אפשר להקל בהפסד מרובה גם בגויטע"פ של זמנינו, ולפי"כ כל הגויים שגם כהיום לנו בישלו מאכלים יחי אפשר להתירם בהפסד מרובה, והאיסור יחי רק בגוי שמבשל לעצמו [בתוספתא דא"א לו ודכוננו] או שמבשל לישראל בתנע, ולמעשה ע"כ אי נצטרך להחמיר בהפסד מרובה [ובפרט שהדין הוא בבית ישראל שיש סברת ר' אבהו להקל בזה ומדברי תו"ז (ק"א) נראה שסמך בדיעבד על זה ע"ש], וע"כ בלא הפסד מרובה ודאי אין להקל וכמו שכתבנו.

(ז) המחבר (סעיף ט"ז) סתם כדעת המצריכין הכשר וכ"כ האחרונים.
(ח) כן מבואר בש"ך (סק"ט) דכשמבשל לעצמו גם ה"י אברהם המקיל בבית ישראל יודה שאסור לאכול המאכל, וכן הקולא דא"א שלא יחתה הישראל לא שייך בכ"ג שהגוי מבשל בעל כרחו, עיי"ש בש"ך (ט) כי פרטי דיני הגעלה הם רבים, וע' בספר חסידים (ס"ו תשל"ג) שכתב בשביל תורה הבקי בהגעלה הוא יגיעיל ולא כגוי שנתוגיל להקל בזה עיי"ש (הר"ד בגמ"א ס"ו תנ"ב ק"ט ושאר אחרונים שם).
ובאן לענין בישוף עכו"ם יכולין לצדד בהרבה דברים להקל בענין הגעלה, לדוגמא לענין כלי חרס שמבואר בש"ע (סעיף ט"ז) דמהני להגעיל ג' פעמים ואכ"מ.